

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 68 Yıl: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Doi Number:
<http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3884>

Volume: 12 Issue: 68 Year: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ VE BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

DETERMINATION OF ASSOCIATE'S DEGREE STUDENTS' INTERNET ADDICTION LEVELS AND ANALYSIS REGARDING SOME VARIABLES

Ahmet UYAR*
Ahmet TEMİZ**

Öz

Bu çalışmanın amacı ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Çalışma betimsel tarama yöntemi kullanılarak modellenmiştir. Araştırmanın verileri, Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından geliştirilen Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan "İnternet Bağımlılığı Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapmanın yanı sıra bağımsız gruplar t-testi, one-way ANOVA ve Dunnett C testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin; cinsiyet, sınıf, öğrenim türü, bölüm türü, ev bilgisayarında internet kullanım durumu ve akıllı telefon kullanım süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra telefonlarını günlük 41 ve üzeri kez kontrol eden öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin telefonlarını günlük 1-10 kez, 21-30 kez ve 31-40 kez kontrol eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, İnternet Bağımlılığı, Ön Lisans Öğrencileri.

Abstract

Aim of this study was to determine associate's degree students' internet addiction levels and to analyze these levels according to certain variables. The study was modelled via descriptive survey method. The data were obtained using "Internet Addiction Scale" which was developed by Hahn and Jerusalem (2001) and adapted into Turkish by Şahin and Korkmaz (2011). Frequency, percentiles, arithmetic means, standard deviation, dependent groups t-test, one-way ANOVA and Dunnett C tests were employed in data analysis. As a result of the research, it was found that internet addiction levels of the associate's degree students were low. Moreover, it was concluded that the associate's degree students' internet addiction levels did not show significant differences in terms of some variables which were gender, grade, type of education (day or night), state of using internet on home computers and time of using smart phones. In addition, internet addiction levels of the students checking their mobile phones 41 times or more a day were found higher compared to those who checked them 1-10 times, 21-30 times and 31-40 times a day.

Keywords: Internet, Internet Addiction, Associate's Degree Students.

* Öğr. Gör., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

** Öğr. Gör., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

1. GİRİŞ

Günümüz bilgi toplumunda bilginin hızlı bir şekilde elde edilmesi oldukça önem kazanmıştır. Bilgiye hızlı erişim gerek iş gerekse sosyal yaşamda oldukça avantaj sağlamaktadır. Bu avantajı elde etmenin en etkili yollarından biri internet erişimidir.

İnternet kısa zaman içerisinde oldukça hızlı gelişim göstermiş ve bilgiye erişim olanaklarını artırmıştır. Eskiden internete erişim yalnızca bilgisayarlar vasıtasıyla olurken günümüzde akıllı cep telefonları, tablet bilgisayarlar ile anlık ve hızlı erişim sağlanabilmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2019 yılına ait verilerine göre bir önceki yıl yüzde 72,9 olan internet kullanım oranı bu yıl 75,3'e yükselmiştir. Bunun yanı sıra bir önceki yıl yüzde 83,8 olan hane halkının evden internete erişim oranı bu yıl 88,3'e yükselmiştir (TÜİK, 2019). İnternet kullanımının artmasıyla beraber internet erişimi bireylere eğitim, ticaret, eğlence, iletişim ve bürokrasi gibi birçok alanda oldukça avantajlar sağlamıştır. İnternet kullanımı bu avantajlarının yanı sıra bilinçsiz ve aşırı kullanımıyla birlikte birçok dezavantajı da beraberinde getirmiştir. Cinsel istismar, dolandırıcılık, pornografi, kas-iskelet sistemi rahatsızlıkları gibi sosyal, ahlaki ve fiziksel rahatsızlıkların yanı sıra stres, yalnızlık, depresyon, hoşgörü eksikliği, üzüntü ve kaygı gibi birçok psikolojik rahatsızlığı da beraberinde getirmiştir (Yalçın, 2003; İlhan, 2012, Filiz ve diğ., 2014). Bu psikolojik rahatsızlıklardan biri de internet bağımlılığıdır.

İnternet bağımlılığı kavramı olarak ilk kez 1995 yılında Goldberg tarafından kullanılmıştır (Eichenberg ve Ott, 1999). Young (1996) tarafından "Bilgisayar Kullanımının Psikolojisi: Bağımlılık yapan internet" konulu çalışma ile literatüre girmiştir. Bilgisayarların bireyler üzerinde oluşturduğu memnuniyet ve devamlı kullanma isteği ile aşırı kullanımı bağımlılığa sebep olmaktadır (Young, 1996; Çakır, Ayas ve Horzum, 2011). İnternet bağımlılığı, genel itibariyle bilgisayar, akıllı telefon, tablet gibi cihazların başında internette olması gerekenden çok fazla bağlı kalmayla yaşanan bir sorun olarak tanımlanmaktadır (Young, 1999). İnternet bağımlılığı kavramının patolojik tanımı ise; interneti aşırı kullanma isteğinin engellenememesi, internete aktif olarak bağlanmadan geçen zamanın anlamını yitirmesi, erişimin gerçekleşmemesi durumunda aşırı sinirli ve saldırgan bir halin olması, ailevi ve sosyal yaşamda bozulmaların olması şeklinde ifade edilmiştir (Young, 1999; Griffiths, 2000). Bahsi geçen internet bağımlılığının bazı rahatsızlıklara/hastalıklara dönüşebileceğini belirten Kaya ve Ata'ya (2019: 118-126) göre, "Photolurking, Selfitis, Ego Sörfü, Siberhondrik, MySpace Taklitçiliği, Mükemmeliyetçilik, Youtube Narsizmi, Hikikomiri, Nomofobi, Netlesfobia, FoMo, CrackBerry, Wikipedializm, Blog İfşacılığı, Google Takip ve Cheesepodding" bu rahatsızlıklardan/hastalıklardan bazılarıdır. İnternet bağımlılığı kavramının internetin patolojik yönünü tam manasıyla açıklayamadığını düşünen Davis, Flett, ve Besser (2002) bu kavram yerine "problemlerli internet kullanımı" kavramını kullanmıştır.

Literatür incelendiğinde yapılan birçok çalışmada yalnızlıkla internet bağımlılığının anlamlı ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Davis, 2001; Kubey, Lavin ve Barrow, 2001; Jeong, Cho, Ha, Yune ve Kim, 2004; Kerberg, 2005; Tokunaga ve Rains, 2010; Suhail ve Bargees, 2006; Soydan, 2015; Ünsal, 2015). Davis (2001) yalnızlığın, depresyonunun, sosyal kaygı düzeyinin ve madde bağımlılığının problemlerli internet kullanımının en önemli nedenleri arasında olduğunu belirtmiştir. Kubey, Lavin ve Barrow (2001) bireylerin internet bağımlılıklarının sosyal yaşam, iş yaşamı ve okuldaki akademik başarılarını olumsuz bir şekilde etkilediğini ve bu bireylerin yalnızlık hissettiklerini tespit etmiştir. Bu yalnızlık hissiyle bilgisayarlardaki etkileşimli oyunlar ve internete bağlanarak bu olumsuz etkiyi gidermeye çalıştıkları sonucuna ulaşmıştır. Ceyhan (2011) çalışmasında üniversite öğrencilerinin bilgi elde etmekten daha ziyade eğlenmek ve sosyal ilişkiler kurmak amacıyla kullandıklarını tespit etmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin problemlerli internet kullanım düzeylerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Soydan (2015) internet bağımlılığı ile depresyon ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında; akademik başarının, yalnızlık hissini, cinsiyetin, günlük internet kullanımının, sigara kullanımının ve alkol kullanımının internet bağımlılığı ile arasında anlamlı ilişkinin olduğunu tespit etmiştir. Ramazanoğlu ve Kıdımın (2018) yaptıkları çalışmada internet bağımlılığı olan öğretmen adaylarının birçoğunun internetle ilgili eğitim almadıkları ve evlerinde internet erişimlerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının mobil interneti de aktif bir şekilde kullandıklarını tespit etmiştir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal çevreleri, akıllı telefon kullanım oranları ve yaşları itibariyle internet kullanım oranlarının yüksek olduğu düşünülmektedir. İnternet kullanımının bağımlılık düzeyinde olup olmadığı, internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefon kullanım süresine, akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığına ve evde bilgisayar üzerinden internet kullanıp kullanmadıklarına göre değişim gösterip göstermediği merak konusu olmuştur. Alanyazın incelendiğinde meslek yüksekokulu öğrencilerinin

internet bağımlılıkları üzerine oldukça az çalışma bulunmaktadır (Çiğdem ve Yarar, 2015; Öztürk, 2018). Bu anlamda çalışmanın alanyazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri nasıldır?
- 2) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri cinsiyete göre değişmekte midir?
- 3) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri sınıflarına göre değişmekte midir?
- 4) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri öğrenim türlerine göre değişmekte midir?
- 5) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri bölüm türlerine göre değişmekte midir?
- 6) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri evde bilgisayar üzerinden internet kullanım durumlarına göre değişmekte midir?
- 7) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri akıllı telefon kullanım sürelerine göre değişmekte midir?
- 8) Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklıklarına göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın yöntemine ait veriler bulunmaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada ön lisans öğrencilerinin internet bağımlık düzeyleri belirlenip bazı değişkenler açısından incelendiği için çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2016) betimsel tarama modelini; “objelerin, varlıkların, grupların, olayların, kurumların ve çeşitli alanların ne olduğunu açıklayan” çalışmalar betimsel çalışmalardır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Antakya Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Antakya Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören 385 öğrenciden oluşmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması amacıyla Hahn ve Jerusalem (2001) tarafından geliştirilen Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” kullanılmıştır. 19 maddeden oluşan ölçek, Hiçbir zaman(1), Nadiren (2), Bazen (3), Genellikle (4), Her Zaman (5) şeklinde 5’li likert tipinde bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19, en yüksek puan 95’tir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ölçeğin uyarlamasını yapan Şahin ve Korkmaz (2011) tarafından 0.85 olarak bulunmuştur. Araştırmada ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.80 ile 1.00 arasında olduğundan ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2010).

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi SPSS 22.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Ölçeğin uygulanması sonucunda elde edilen veriler programa aktarılarak toplam puanlar hesaplanmıştır. Öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini tespit etmek amacıyla frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır. Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyet, sınıf, öğrenim türü, bölüm türü, evde bilgisayar üzerinden internet kullanımı durumu değişkenlerine anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. İnternet bağımlılıklarının akıllı telefon kullanım süresi ve akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı değişkenlerine göre anlamlı değişim gösterip göstermediği tespit etmek amacıyla ise tek yönlü ANOVA testi ve Dunnett C testleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın birinci alt amacı olan ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerini tespit etmek için aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara ait veriler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Ön Lisans Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeyleri

Değişken	Düşük	Orta	Yüksek	\bar{X}	S
----------	-------	------	--------	-----------	---

İnternet Bağımlılığı	Aralık	19-44.3	44.3-69.6	69.6-95	40.35	13.65
	<i>f</i>	260	108	17		
	%	67.5	28.1	4.4		

Tablo 1’de görüldüğü gibi internet bağımlılık düzeyleri; 19-44.3 puan arası düşük, 44.3-69.6 puan arası orta, 69.6-95 puan arası yüksek düzey olarak belirlenmiştir. Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları toplam puanların ortalamasına ($\bar{X} = 40.35$) göre ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Cinsiyete Göre Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
İnternet Bağımlılığı	Kadın	225	39.57	13.29	383	-1.335	.183
	Erkek	160	41.45	14.11			

Tablo 2’ye göre ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre ortalamaları birbirine oldukça yakındır. Uygulanan bağımsız gruplar t-testi ile ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t_{(383)} = -1.335, p > .05$).

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara ait veriler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Sınıfa Göre Sonuçları

Değişken	Sınıf	N	\bar{X}	S	sd	t	P
İnternet Bağımlılığı	1.Sınıf	224	41.26	13.73	383	1.548	.122
	2.Sınıf	161	39.08	13.48			

Tablo 3 incelendiğinde ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin sınıflarına göre ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bağımsız gruplar t-testi sonucunda ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin sınıflarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t_{(383)} = 1.548, p > .05$).

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin öğrenim türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara ait veriler Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4: İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Öğrenim Türüne Göre Sonuçları

Değişken	Öğrenim Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	P
İnternet Bağımlılığı	1.Öğretim	223	40.04	12.93	383	-.531	.595
	2.Öğretim	162	40.79	14.61			

Tablo 4’e bakıldığında ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin öğrenim türüne göre ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bağımsız gruplar t-testi sonucunda ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin öğrenim türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t_{(383)} = -.531, p > .05$).

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin bölüm türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara ait veriler Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Bölüm Türüne Göre Sonuçları

Değişken	Bölüm Türü	N	\bar{X}	S	sd	t	P
İnternet Bağımlılığı	Teknik	124	39.27	12.22	383	-1.071	.285
	Sosyal	261	40.86	14.27			

Tablo 5 incelendiğinde ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin bölüm türüne göre ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bağımsız gruplar t-testi sonucunda ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin bölüm türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t_{(383)} = -1.071, p > .05$).

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin ev bilgisayarında internet kullanım durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara ait veriler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Ev Bilgisayarında İnternet Kullanım Durumuna Göre Sonuçları

Değişken	Evde Kullanım	N	\bar{X}	S	sd	t	P
İnternet Bağımlılığı	Var	229	40.37	13.06	383	.027	.979
	Yok	156	40.33	14.51			

Tablo 6'ya bakıldığında ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin ev bilgisayarında internet kullanım durumuna göre ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bağımsız gruplar t-testi sonucunda ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin ev bilgisayarında internet kullanım durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t_{(383)} = .027, p > .05$).

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefon kullanım süresi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespiti amacıyla One Way ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda akıllı telefon kullanım süresi değişkenine ait betimsel veriler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Akıllı Telefon Kullanım Süresi Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Değişken	Grup	ATKS	N	\bar{X}	S
İnternet Bağımlılığı	1	1-3 Yıl	77	38.05	11.05
	2	4-7 Yıl	242	40.48	13.72
	3	8 Yıl ve Üzeri	66	42.56	15.80

Tablo 7'de ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefon kullanım süresine göre ortalamaları görülmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla uygulanan One Way ANOVA testi sonucu Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Akıllı Telefon Kullanım Süresi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişken	Varyans Kay.	KT	sd	KO	F	p	Fark
İnternet Bağımlılığı	Gruplar Arası	733.737	2	366.868	1.977	.140	
	Gruplar İçi	70878.513	382	185.546			
	Toplam	71612.249	384				

Tablo 8'e göre ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefon kullanım süresine göre ortalamaları arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir [$F_{(2,382)} = 1.977, p > .05$].

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespiti amacıyla One Way ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı değişkenine ait betimsel veriler Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Akıllı Telefonu Günlük Kontrol Etme Sıklığı Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Değişken	Grup	ATGKES	N	\bar{X}	S
İnternet Bağımlılığı	1	1-10 Kez	34	33.26	11.31
	2	11-20 Kez	84	36.26	11.37
	3	21-30 Kez	78	38.92	13.23
	4	31-40 Kez	40	37.25	9.94
	5	41 Kez ve Üzeri	149	45.86	14.49

Tablo 9'da ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığına göre ortalamaları görülmektedir. Ortalamalar arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını tespit etmek amacıyla uygulanan One Way ANOVA testi sonucu Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Akıllı Telefonu Günlük Kontrol Etme Sıklığı Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişken	Varyans Kay.	KT	sd	KO	F	p	Fark
İnternet Bağımlılığı	Gruplar Arası	8187.040	4	2046.760	12.263	.000	1-4, 2-4, 3-4

Gruplar İçi	63425.210	380	166.908
Toplam	71612.249	384	

Tablo 10 incelendiğinde ön lisans öğrencilerinin akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı değişkenine göre internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir [$F_{(4,380)} = 12.263, p < 0.05$]. Dunnett C testi sonuçlarına göre; telefonlarını günlük 41 ve üzeri kez kontrol eden öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin telefonlarını günlük 1-10 kez, 21-30 kez ve 31-40 kez kontrol eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA

Araştırmada ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri cinsiyet, sınıf, öğrenim türü, bölüm türü, evde bilgisayar üzerinden internet kullanımı, akıllı telefon kullanım süresi, akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığı değişkenlerine göre incelenmiştir.

Araştırmanın birinci alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akdağ ve diğ. (2014) üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıklarını çeşitli değişkenler açısından incelediği çalışmada; öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Ateş (2016) BÖTE bölümü öğrencilerinin internet bağımlılıklarını çeşitli değişkenler açısından incelediği çalışmada, BÖTE bölümü öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Şahin, Aydın ve Balay (2016) eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitsel internet kullanımı ile internet bağımlılıklarını incelediği çalışmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Ramazaoğlu ve Kıdıman (2018) farklı branşlardaki öğretmen adaylarının internet bağımlılıklarını incelediği çalışmada öğretmen adaylarının internet bağımlılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmalar bulgumuzu destekler niteliktedir. Filiz ve diğ. (2014) BÖTE bölümü öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçları ile internet bağımlılıkları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, BÖTE bölümü öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Çimen (2018) üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile sanal ortam yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmalar ise bulgumuza göre farklılık göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bulgumuza paralel olarak literatürde üniversite öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılığın olmadığı çalışmalar (Filiz ve diğ., 2014; Şahin, Aydın ve Balay, 2016; Ramazaonlu ve Kıdıman, 2018) olmakla birlikte bulgumuzdan farklı olarak erkek öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu çalışmalar bulunmaktadır (Çakır, Ayas ve Horzum, 2011; Akdağ ve diğ., 2014; Ateş, 2016; Çimen, 2018).

Araştırmanın üçüncü alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin sınıflarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Çakır, Ayas ve Horzum'un (2011) üniversite öğrencilerinin internet ve oyun bağımlılıklarını çeşitli değişkenlere göre incelediği çalışmada öğrencilerin sınıf değişkenine göre internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ateş (2016) ve Şahin, Aydın ve Balay (2016) da yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin sınıf değişkenine göre internet bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalar bulgumuzu destekler niteliktedir. Filiz ve diğ. (2014) 3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin 1.sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma bulgumuza göre farklılık göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin öğrenim türlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ateş (2016) BÖTE bölümünde öğrenim gören uzaktan eğitim öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin 1.öğretim ve 2.öğretimde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşımlardır. 1.Öğretim ve 2.öğretimde öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri arasında ise anlamlı farklılık olmadığı tespit etmiştir. Akdağ ve diğ. (2014) üniversite öğrencilerinin öğrenim türüne göre internet bağımlılık düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Bu çalışmalar bulgumuzu destekler niteliktedir.

Araştırmanın beşinci alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin bölüm türlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Araştırmanın altıncı alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin ev bilgisayarında internet kullanım durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Çakır, Ayas ve Horzum (2011) çalışmasında, evde bilgisayar üzerinden internet kullanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin evde bilgisayarı olmayan öğrencilere göre daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışma bulgumuza göre farklılık göstermektedir.

Araştırmanın yedinci alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Araştırmanın sekizinci alt amacına ilişkin olarak ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin akıllı telefonu günlük kontrol etme sıklığına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre; telefonlarını günlük 41 ve üzeri kez kontrol eden öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin telefonlarını günlük 1-10 kez, 21-30 kez ve 31-40 kez kontrol eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılıklarını tespit etmek amacıyla yapılan çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri düşük düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin yaşları itibariyle interneti özellikle mobil interneti yoğun kullanmakla birlikte bunun bağımlılık düzeyinde olmadığı söylenebilir. Bu durumun öğrencilerin interneti daha çok eğitim amaçlı kullanmalarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı değişim göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ülkemizde erkeklerin kadınlara göre internete erişimlerinin daha kolay olduğu (Kuloğlu, 2001) düşünülmeyle birlikte günümüzde bu ayrımın ortadan kalktığı kadınların da en az erkekler kadar internete rahat bir biçimde eriştikleri söylenebilir. Bu bağlamda cinsiyetin internet bağımlılığında belirleyici bir değişken olmadığı düşünülmektedir.

Araştırmada ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin sınıf, öğrenim türü, bölüm türü ve akıllı telefon kullanım süresi değişkenlerine göre anlamlı değişim göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ön lisans öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin ev bilgisayarında internet kullanım durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu durumun artık mobil cihazlar üzerinden her zaman her koşulda internete erişim sağlanabildiği ve sosyal medya araçlarının kullanımının mobil cihazlar üzerinden daha pratik olması sebebinden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada akıllı telefonlarını günlük 41 ve üzeri kez kontrol eden öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin telefonlarını günlük 1-10 kez, 21-30 kez ve 31-40 kez kontrol eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun akıllı telefon bağımlılığının internet kullanımına olan bağımlılığı da tetiklediğinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada akıllı telefonlarını günlük 41 ve üzeri kez kontrol eden öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin telefonlarını günlük 1-10 kez, 21-30 kez ve 31-40 kez kontrol eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda akıllı telefon kullanımına olan bağımlılıkla internet kullanımına olan bağımlılık arasında ilişkinin olup olmadığı araştırılabilir. Bu noktada eğer ilişki tespit edilirse öğrencilere akıllı telefon kullanımının azaltılmasına yönelik bilinçlendirici eğitim ve seminerler verilebilir.

Araştırma üniversite öğrencilerine yönelik yapılmıştır. Akıllı cep telefonları kullanımının yoğun olduğu lise öğrencilerine yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M., Yılmaz, B. Ş., Özhan, U., ve Şan, İ. (2014). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (İnönü Üniversitesi Örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), s. 73-96.
- Ateş, N. (2006). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (11.baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Ceyhan, A. A. (2011). İnternet Kullanma Temel Nedenlerine Göre Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımı ve Algıladıkları İletişim Beceri Düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), s. 59-77.
- Çakır, Ö.B., Ayas, T. ve Horzum, M. B. (2011). Üniversite öğrencilerinin internet ve oyun bağımlılıklarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(2), s. 95-117.
- Çiğdem, H. ve Yarar, G. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin internet bağımlılıkları ve iyilik halleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 5(1), s. 72-81.
- Çimen, Kabaklı L. (2018). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile sanal ortam yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 68(17), s. 1431-1452.
- Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behavior*, 17(2), s. 187-195.
- Davis, R. A., Flett, G. L. ve Besser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use: implications for pre-employment screening. *Cyberpsychology Behavior*, 5(4), s. 331-345.

- Eichenberg, C., Ott, R. (1999). *Internetabhängigkeit: Massenphänomen oder Erfindung der Medien?* 19, 106-111. <https://www.heise.de/ct/artikel/Suchtmaschine-287246.html>, 11.10.2019 tarihinde alınmıştır.
- Filiz, O., Osman, E. R. O. L., Dönmez, F. İ., ve Kurt, A. A. (2014). BÖTE bölümü öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçları ile internet bağımlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(2), s. 17-28.
- Griffiths M.D. (2000). Internet addiction: Time to be taken seriously? *Addiction Research*, 8, s. 413-418.
- İlhan, V. (2012). Gündelik hayatta e-yaşam: İhtiyaç-arzu çelişkisi çerçevesinde yeni iletişim teknolojileri bağımlılığı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hekemli Dergisi*, 30, s. 59-78.
- Jeong Y. H., Cho, S., C., Ha, J., Yune, S., K. ve Kim S., J. (2004). Attention deficit hyperactivity symptoms and internet addiction. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 58, s. 487-494.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (31.baskı), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, A. Y. ve Ata, F. (2019). Sosyal Medya Hastalıkları (Ed.: S. Tiryaki ve T. Livberber). *Sosyal Medya Çalışmaları: Kuram, Söylem, Pratik*, Konya: Literatürk Academia Yayınları, 107-133.
- Kerberg C. S. (2005). Problem and pathological gambling among college athletes. *AnnClinPsychiatry*, 17 (4), s. 243-247.
- Kubey, R.W., Lavin, M.J. ve Barrows, J.R. (2001). Internet use and collegiate academic performance decrements: Early Findings. *Journal of Communication*, 51(2), s. 366-382.
- Kuloğlu, C. (2001). *İnternet Cafeler ve İnternet Bağımlılığı: Ankara Örneği*. Yayınlanmamış Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Öztürk, S. (2018). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin internet ve sosyal medya alışkanlıkları: Devrekani Meslek Yüksekokulu Örneği. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 14(4), s. 470-478.
- Soydan, Z. M. (2015) *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Depresyon ve Yaşam Doyumunu Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Ramazanoğlu, M. ve Kıdıman, E. (2018). Farklı branşlardaki öğretmen adaylarının internet bağımlılıklarının incelenmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 24(5), s. 1515-1526.
- Suhail K. ve Bargees, Z. (2006). Effects of excessive internet use on undergraduate students in Pakistan. *Cyber Psychology&Behavior*, 9 (3), s. 297-307.
- Şahin, C. ve Korkmaz, Ö. (2011). İnternet bağımlılığı ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, s. 101-115.
- Şahin, C., Aydın, D. ve Balay, R. (2016). Eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitsel internet kullanımı ile internet bağımlılıklarının incelenmesi. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 17(1), s. 481-497.
- Tokunaga, R. S., ve Rains, S. A. (2010). An evaluation of two characterizations of the relationships between problematic internet use, time spent using the internet and psychosocial problems. *Human Communication Research*, 36(4), s. 512-545.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (TÜİK) (2019). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması (2019). *Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni*. Sayı: 30574, Ankara. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30574>, 10.10.2019 tarihinde alınmıştır.
- Yalçın, C. (2003). Sosyolojik bir bakış açısıyla internet. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(1), s. 77-89.
- Ünsal, Ş. G. (2015). *İstanbul'daki Dört Vakıf Üniversitesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Young, K.S. (1996). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychol Behav*, 3, s. 237-244.
- Young, K. S. (1999). *Internet addiction: Symptoms, evaluation, and treatment innovations in clinical practice*. (Vol. 17), In L. VandeCreek, & T. L. Jackson (Eds.), Sarasota, FL: Professional Resource Press.